

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			1(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017

Innehåll

1. Inledning.....	2
2 Vår identitet.....	2
2.1 En teologi för förändring	2
2.2 Vårt uppdrag	3
2.3 Centrala värden	3
2.4 Ansvar och öppenhet.....	4
3 Utmaningar i omvärlden	4
4 Vision och övergripande mål	7
4.1 Vision	7
4.2 Övergripande policymål	7
4.3 Det humanitära uppdraget.....	12
5 Hur vi arbetar	13
5.1 Vår roll i civilsamhället.....	13
5.2 Program och verksamhet 2014-2017.....	15
6. Ansvar och kvalitet	19
6.1 Kvalitetetsåtaganden	19
6.2 Metoder	19
6.3 Resultat	20
6.4 Utsända medarbetare.....	20
6.5 Engagemang i Sverige	21
6.6 Röst i Sverige.....	21
6.7 Intern styrning och organisation	21
6.8 Stärkt finansiering.....	22
7. Dokumentets giltighet.....	22

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			2(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

1. Inledning

Detta dokument är styrande för Svenska kyrkans internationella verksamhet och fastställs av Svenska kyrkans Nämnd för internationell mission och diakoni (NIMD).

Dokumentet beskriver identiteten, uppdraget, visionen och de övergripande målsättningarna för Svenska kyrkans internationella arbete de kommande fyra åren. Den strategiska planen innehåller ett koncentrat av de teologiska utgångspunkter som utvecklas i styrdokumentet *En livsbefrämjande tro som vår drivkraft*, som även det fastställs av NIMD.

Detta dokument relaterar även till de styrdokument (riktlinjer och policydokument) som fastställts av nämnden för internationell mission och diakoni och kyrkostyrelsen.

2 Vår identitet

Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut i världen och bära frukt [...] Detta befäller jag er: att ni ska älska varandra (Joh 15:16-17)

Svenska kyrkan är ett evangelisk-lutherskt trossamfund med uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Människor bjuds in att fördjupa och söka tro tillsammans. Kyrkan är en plats för eftertanke, gemenskap, men också för socialt och andligt stöd. Guds kärlek utmanar var och en av oss att visa omtanke och ta ansvar för varandra, bidra till ett bättre samhälle och en ekologiskt hållbar miljö.¹ I det internationella arbetet är Svenska kyrkan en erkänd aktör inom humanitärt arbete och utvecklingssamarbete och arbetar utifrån de principer som styr verksamheten inom dessa områden.

I Svenska kyrkans församlingar finns ett stort engagemang för det internationella arbetet, som ett uttryck för delaktigheten i en global värld och en världsvid kyrka, som vi både påverkas av och påverkar. Svenska kyrkans internationella arbete har ett särskilt ansvar för att, i ömsesidig samverkan med kyrkor och ekumeniska organisationer, möta de globala utmaningarna i vår tid.

Svenska kyrkan grundar sitt internationella arbete i sin identitet som kyrka som en del av en världsvid gemenskap som bärs av tron om en Gud som tar ställning för den som är nedtystad eller lever i en utsatt situation och där tro, liv, bördor och erfarenheter delas. Varje människa är helig och människovärdet är okränkbart. Människor är rättighetsbärare, inte behövande objekt för någon annans godhet. Det utmanar oss att bekräfta och stärka människors egna förmågor, ansvar och möjligheter.

2.1 En teologi för förändring²

Jag har kommit för att de skall ha liv, och liv i överflöd.(Joh 10:10)

Vår identitet och vårt arbete tar sin utgångspunkt i en teologi som är relevant i förhållande till människors livssituation och som utgör en inspiration för att gå i kamp med omvärldens utmaningar. Det innebär att både utgå ifrån och kämpa för det hotade livet och för människor

¹ Församlingen och därmed kyrkans grundläggande uppgift beskrivs i Kyrkoordning för Svenska kyrkan, Andra avdelningen

² Se grundläggande styrdokument: *En livsbefrämjande tro som vår drivkraft*.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			3(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

som är nedtystade eller befinner sig i utsatta situationer och att ta ställning för det som främjar deras liv och framtidshopp.³

Tro och handling hänger samman och ska leda till förändring.

2.2 Vårt uppdrag

För livets skull och tillsammans i den världsvida kyrkan sänder Gud oss att i ord och handling dela evangeliet, försvara människovärdet, värna skapelsen och leva i tron, hoppet och kärleken.

2.3 Centrala värden

Vi bärs av tre centrala värden för den internationella verksamheten:

- **Tro, hopp och kärlek**

Vi bärs av tron på en Treenig Gud som skapar, befriar och ger liv och som ger möjlighet till försoning människor emellan, mellan människa och Gud och den övriga skapelsen.

Vi övertygade om att våra ansträngningar gör skillnad, att kyrkan är en hoppets gemenskap och att världen har en framtid.

I tron på livets Gud vill vi röra oss från missmod till livsmod. Centrum i kristen tro är Jesus död och uppståndelse, som ger ett trotsigt hopp om liv – det är aldrig för sent.

- **Människans värde och rätt**

Vi bärs av evangeliet om Jesus, som tar ställning för den som är nedtystad eller lever i en utsatt situation och värnar hennes liv till ande, själ och kropp. Det gäller framförallt barn som har en särställning i kristen tro.

Vi ser varje människa som en avbild av Gud med rätt till ett liv i värdighet och till grundläggande rättigheter såsom de uttrycks i FN:s universella deklaration om de mänskliga rättigheterna. Vi motsätter oss all form av förtryck eller ojämlikhet. Varje människa är helig och människovärdet är okränkbart.

Vi tror på och försvarar varje människas förmåga och rätt att ta ansvar för och förverkliga sitt eget liv. Det innebär att också synliggöra och agera mot maktstrukturer som hindrar människan från att leva ett fullvärdigt liv, vare sig strukturerna finns i samhället eller i kyrkan.

- **Skapelsens integritet**

Guds skapelse förnyas ständigt. Allt som finns har ett värde i sig och allt liv lever i ömsesidigt beroende. Människan har en unik ställning när det gäller att ta ansvar och se till att livet inte kränks.

Vi ser att skapelsen, och därmed mänsklighetens långsiktiga överlevnad, hotas av människans nuvarande påverkan på vår planet.

³ Det är en *kontextuellt medveten* teologi (Teologi betyder ”ord om Gud”) Det handlar om hur vi talar om Gud, hur vi formulerar och uttrycker tro som betonar betydelsen av praxis och livet här och nu. Det levda livets *erfarenheter* påverkar vår teologi och bibeltolkning, och teologin och bibelns texter utmanar å sin sida varje samhälle och ideologisk struktur. Det betyder att det finns en ömsesidig relation mellan teologi och praxis.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			4(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Vi vill verka för en hållbar utveckling där människan tar ansvar för sin livsstil och påverkan på natur, klimat och miljö. Kampen för fred, rättvisa och hållbar miljö hör ihop.

2.4 Ansvar och öppenhet

Vi vill förvalta resurser och dela information på ett ansvarsfullt och öppet sätt.

Vi vill främja en sund och ansvarsfull hantering av ekonomiska resurser och en arbetskultur som präglas av öppenhet, idékraft och ansvarstagande.

Vi vill göra det möjligt för kyrkor, organisationer och människor som berörs av den internationella verksamheten att få komma till tals och ta upp positiva såväl som negativa aspekter av den verksamhet som genomförs.

Vi vill ta ansvar för och påverka Sverige, EU och globala organisationer att föra en utvecklingspolitik som utgår från perspektiven och rättigheterna hos människor som är nedtystade eller lever i utsatta situationer.

3 Utmaningar i omvärlden

Snabb ekonomisk utveckling

Världen idag förändras i snabb takt. Kina, Indien, Brasilien, har växt fram som globala aktörer med stort inflytande över utvecklingen globalt och i andra utvecklingsländer. Flera av dessa länder har varit framgångsrika i att minska den absoluta fattigdomen och stärka utsatta människors tillgång till hälsovård, utbildning och andra sociala tjänster. Världen i sin helhet kommer sannolikt att nå målet om att halvera fattigdomen i världen (mellan 1990 och 2015) tack vare denna starka utveckling.

Växande klyftor och sårbarhet

Samtidigt växer inkomstklyftorna i många länder. I ett antal av länderna med hög tillväxt finns få tecken på att den ekonomiska tillväxten når till människor i utsatta situationer. Vi ser en trend med snabbt växande städer som ländernas ekonomiska motorer, men där majoriteten fortfarande bor på landsbygden och livnär sig av jordbruk och informell ekonomisk verksamhet. Vi ser ett allt hårdare tryck genom ökad konkurrens om mark och andra naturresurser och kraftigt växlande priser på insatsvaror, jordbruksprodukter och andra varor.

Samtidigt som denna utveckling innebär större möjligheter för många människor skapar det också en växande sårbarhet för dem som saknar tillgång till resurser och nätverk och vars rättigheter inte respekteras.

Klimatförändringar och utslitna naturresurser

Utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka regionalt och globalt och det finns inte mycket som talar för att utsläppskurvan kan vända inom de närmaste åren. Klimatförändringarna är orättvisa, eftersom de människor som har bidragit minst till att skapa problemet drabbas värst. Dessutom riskerar de att berövas rätten till utveckling eftersom industriländerna redan har uttömt atmosfärens förmåga att ta emot utsläpp. De naturresurser och ekosystemtjänster som människors liv och försörjning är beroende av skadas alltmer. Under de senaste 50 åren har befolkningstillväxten och ohållbara livsstilar skapat ett ökat tryck på alla ekosystemtjänster, som exempelvis färskvattnet, fisket, skogen och den biologiska mångfalden. Det finns idag en

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			5(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

växande politisk enighet om att ekonomiska modeller som inte tar hänsyn till eller utgår från ekosystemens begränsningar och den globala uppvärmningen inte är hållbara. Effekterna av klimatförändringar och förändrade ekosystem visar sig också alltmer i återkommande katastrofer som översvämningar, torka och hunger, vilket mest påverkar människor som redan är utsatta för risker av olika slag.

Avreglerade kapitalmarknader och företagens sociala ansvar

Avreglerade kapitalmarknader har skapat en ny spelplan för regeringar och företag. Många företag är idag större än enskilda nationsstater och har hela världen som spelplan för internhandel och investeringsbeslut. Det har begränsat regeringars förmåga att reglera och beskatta företag och fonder, som snabbt kan flytta produktion eller placeringar till länder och marknader där de mest gynnsamma villkoren erbjuds. Vi ser också en trend att gemensamt ägda naturresurser, som de mest utsatta ofta är helt beroende av för sin försörjning, alltmer privatiseras. Samtidigt profilerar sig allt fler företag inom ansvarsfullt företagande, delvis som ett svar på den ökande opinionen och granskningen från starka globala och nationella civilsamhälles- och konsumentorganisationer, och blir allt viktigare aktörer i det globala hållbarhetsarbetet.

Bristande jämställdhet

En rad kulturella och sociala normer hindrar kvinnor och flickor från att fullt ut delta som samhällsmedborgare och skapar svårigheter för dem att få tillgång till viktiga sociala och ekonomiska rättigheter som utbildning, hälsovård, mark och krediter. Detta försätter kvinnor i en beroendeställning och gör dem därmed extra utsatta. Denna utsatthet undergräver också möjligheten till hållbar försörjning, kvinnors rätt till sina kroppar, kontroll över familjens storlek, möjlighet att förhandla om säkert sex och att skydda sig mot utsatthet för hiv. Jämställdheten är därför fortfarande en av de absolut viktigaste utvecklingsfrågorna. Ökad jämställdhet ger bland annat mindre hunger, bättre hälsa och en bättre ekonomisk tillväxt.

Låg prioritet åt kvinnors och flickors hälsa

Ett uttryck för den bristande jämställdheten i många länder är att millenniemålet om att minska mödradödligheten med tre fjärdedelar till 2015 är det utvecklingsmål där man har noterat de svagaste framstegen. Hundratusentals kvinnor dör varje år i komplikationer i samband med graviditet och förlossning, vilket återspeglar den låga prioritet som mödrars och flickors hälsa ges på många håll i världen. Genom förebyggande mödravård, bättre förlossningsvård och breda satsningar på familjeplanering kan situationen förbättras avsevärt.

Påtvingad migration

Varje år rör sig miljoner människor från landsbygd till städer och från land till land i hopp om att hitta nya livsmöjligheter. I grund och botten är detta ett utslag av människors längtan efter ett bättre liv och att komma ifrån fattigdom och förtryck. Samtidigt är påtvingad migration ett växande problem och antalet flyktingar och internflyktingar i världen fortsätter att öka. Man räknar med att cirka 50 miljoner människor i världen idag lever som flyktingar. Större delen av världens alla flyktingar befinner sig i grannländer eller inom sitt eget land, så kallade internflyktingar. De länder som tar emot flest flyktingar har själva problem med fattigdom, konflikter och politiskt förtryck. Internflyktingar är flyktingar som har flytt på grund av en fruktan för sina liv och sin hälsa, men som inte lämnar sitt hemland. De åtnjuter inte samma rättigheter som de flyktingar som går under Flyktingkonventionen. År 2010 räknade UNHCR med att det fanns 27,5 miljoner internflyktingar i världen, varav de flesta i Colombia.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			6(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Våldskultur

Varje dag dör 2 000 människor på grund av väpnat våld. Majoriteten av dem är civila. Ännu fler tvingas fly sina hem, våldtas och skadas, fysiskt och psykiskt. Kvinnor är särskilt drabbade av konflikter när det gäller utsattheten för sexuellt våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuellt utnyttjande. Genusbaserat våld förekommer i betydande utsträckning, även i politiskt stabila situationer, och är därmed ett stort hinder för människor att åtnjuta grundläggande rättigheter. I många delar av världen som drabbats av konflikt är vapen lättillgängliga och det väpnade våldet så utbreddt att människor, trots att konflikten upphört, lever under fortsatt hot och i ständig rädsla.

Konflikter har nästan alltid ekonomiska eller sociala orättvisor i botten. Där parter i konflikten använder sig av etniska eller religiösa tillhörigheter förstärks splittringen. När respekten för mänskliga rättigheter skiljer sig från de gällande samhällsnormerna. Det kan gälla religiösa eller etniska minoritetsgrupper, migrantarbetare och flyktingar och människor med annan sexuell läggning än den heterosexuella normen. Dessa frågor är också högaktuella i vårt eget sammanhang, där ibland kyrkor och religiösa aktörer bidrar till stigmatisering av människor som lever i utsatthet.

Civilsamhällets roll

Sedan mer än två årtionden har antalet aktörer inom det civila samhället ökat markant och har vid sidan av staten och den privata sektorn fått en allt större betydelse inom humanitärt arbete, långsiktigt utvecklingsarbete och policydialog. Kyrkor och kyrkorelaterade aktörer har en längre historia men räknas i idag allmänt som delar av civilsamhället. Framväxten av det globala civilsamhället, som består av en mångfald av olika aktörer och intressen, inom utvecklingsområdet har bland annat medfört att frågor om mänskliga rättigheter, hållbar utveckling, ekonomisk rättvisa och demokratiskt deltagande har hamnat högt upp på den politiska dagordningen för världens ledare. Idag ses civilsamhällesorganisationer som utvecklingsaktörer i sin egen rätt, vilket har bekräftats vid olika internationella konferenser.

Samtidigt pågår en utveckling som minskar utrymmet för civilsamhällesaktörer. Många av de större och ekonomiskt framgångsrika utvecklingsländerna, till exempel Kina och Ryssland, visar att ekonomisk tillväxt inte behöver gå hand i hand med ökad demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter. Denna typ av utveckling har av tidskriften *The Economist* beskrivits som en modell av statsauktoritär kapitalism. En sannolik effekt av denna utveckling, som bland annat framgår i en rapport från ACT-alliansen, är att utrymmet för civilsamhällets olika organisationer att agera för mänskliga rättigheter har blivit mer och mer begränsat, även i länder som i formell mening är demokratiska. I många fall är hotbilden störst mot försvarare av mänskliga rättigheter och organisationer som tillvaratar fattiga människors intressen i samband med stora mineral- och markinvesteringar.

Religion och samhälle

Det senaste decenniet har frågan om religionens sociala, politiska och kulturella roll i samhället mött allt större intresse och uppmärksamhet. Vi lever med effekterna av attacken den 11 september 2001 och det efterföljande ”kriget mot terrorism”, där religionens relation till terror och våld lyfts fram. Allt fler inser att religionen spelar en central roll i socialt liv, på olika nivåer i samhället, och att den därför måste vägas in för en heltäckande förståelse av vår omvärld. Detta gäller inte minst arbetet för fred och utveckling. Det finns många exempel på fredlig samexistens mellan olika religiösa grupper i vår värld, men religiös tillhörighet används ibland också som ett politiskt eller socialt verktyg i kampen för makt och kontroll

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			7(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

över resurser. I vissa fall har ökad religiös radikaliserings bidragit till, eller använts för, att utlösa våldsamma konflikter mellan samhällsgrupper, inom länder eller regioner. Religion, som i flera fall har bidragit till social sammanhållning och nationsbyggnadsprocesser, kan också användas för att skapa motsättningar, intolerans och våld.

Förändrad religiös och ekumenisk karta

Den institutionaliserade religionen är på väg att försvagas i Europa men växer samtidigt på många andra håll i världen. Kyrkorna i Syd växer samtidigt som de minskar i Nord. Den snabbaste tillväxten sker inom de karismatiska rörelserna, som ofta finns utanför de traditionella samfundet. Den största tillväxten av kristna utövare äger rum i Afrika och Asien och tillväxten har varit som snabbast mellan 1960 och fram till idag. Det betyder att kristendomens största tillväxt inte har skett som ett resultat av västerländsk mission under kolonialismen utan som en följd av människors spridning av ordet i modern tid. Främst är det olika lokalt förankrade församlingar och sammanslutning som växer, som kan verka antingen inom eller utanför etablerade samfund. Dessa lokala församlingssamfund växer också starkt fram bland migrantarbetare och flyktingar, som många gånger lever som papperslösa i de länder där de har hamnat och i vilka de saknar medborgarskap.

Gemensamma ekumeniska och interreligiösa utmaningar

I det globala och ekumeniska samtalet som förs i Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet och ACT-alliansen finns alla dessa omvärldsutmaningar med som viktiga delar för kyrkans omvärldsanalys och självförståelse. Inom religionernas värld pågår en ständig kamp för att analysera och svara på samtidens stora utmaningar. Sammantaget innebär dessa stora globala frågor stora utmaningar för oss som kyrka i det internationella arbetet. Vår uppgift som kyrka är att ta avstamp i vår tro och teologi för att främja visionen om ett liv i Guds rike, en helad skapelse och mänsklighet i samhörighet, rättvisa, frihet och fred.

4 Vision och övergripande mål

4.1 Vision

Vår vision är liv i Guds rike, en helad skapelse och mänsklighet i samhörighet, rättvisa, frihet och fred.

4.2 Övergripande policymål

Med utgångspunkt i omvärldsanalysen och identiteten för Svenska kyrkans internationella arbete har verksamheten fokuserats till fem policyområden: pastoral utveckling, hälsa, genusrättvisa och jämställdhet, hållbar försörjning samt fred och försoning. Inom dessa områden formuleras övergripande policymål som hela verksamheten förhåller sig till. Policymålen för den internationella verksamheten beskriver de förändringar Svenska kyrkans internationella verksamhet vill bidra till. Den teologiska grunden för kyrkorelaterade aktörers arbete integreras i samtliga policyområden genom stöd till särskilda teologiska institutioner och utbildningsprogram.

- **Pastoral utveckling**

Samverkan med kyrkor och teologiska utbildningsinstitutioner har fördjupats.

Svenska kyrkans uppgift är att, som en del av den världsvida kyrkan, delta i förändringsarbete tillsammans med och för människor som lever i utsatthet i världen. Den uppgiften delar vi i

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			8(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

den världsvida kyrkan. Tillsammans får vi utveckla vår tro, tradition och teologi så att vi är relevanta i vår egen samtid. Vi står i relation med varandra och berikas och utmanas av varandras gudstjänstraditioner, musik, kulturliv, diakonala, ekumeniska och interreligiösa arbete och som aktör för social välfärd. Vi påverkas och förändras när vi samverkar och reflekterar teologiskt med människor i andra kyrkor. Vi främjar kyrkors och religiösa samfunds uppgift att utbilda och bedömer att teologisk utbildning är en viktig del av utvecklingen av religiösa institutioner och deras ledarskapskapacitet. Det inbegriper även att främja kyrkors och partners förmåga att arbeta med ett diakonalt förhållningssätt i såväl långsiktigt utvecklingssamarbete som i akuta humanitära kriser.

I arbetet med pastoral utveckling fokuserar vi på att bidra till kyrkors kapacitet att fullfölja och genomföra sina uppgifter och uppdrag i världen, vilket inkluderar det grundläggande uppdraget att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva mission och diakoni. Under de närmaste åren vill vi stärka samarbetet och dialogen med ett definierat urval av kyrkor, utbildningsinstitutioner och ekumeniska organ. Syftet är att dela erfarenheter omkring hur vi holistiskt gestaltar den grundläggande uppgiften, vilket kan omfatta gemensamma utbytesprogram, stärkt gemensam teologisk reflektion och vittnesbörd, religionsdialog, delade diakonala uppgifter och reflektion kring kyrkans plats och röst i samhällsutvecklingen, inte minst i relation till de globala omvärldsutmaningar som vi har identifierat. Detta arbete utvecklas i nära samarbete med stift och församlingar. Vi vill särskilt fokusera på ungdomsutbyten i detta sammanhang.

Samarbetspartner: Samarbetskyrkor, Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, nationella och regionala ekumeniska råd, teologiska utbildningsinstitutioner, Svenska Teologiska Institutet (STI) i Jerusalem.

- **Hälsa**

Människors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har stärkts.

Inspirerade av Kristi exempel tar vi ställning för kvinnor och barn som lever i utsatta situationer och vars liv, hälsa och rättigheter marginaliseras i samhällen som är patriarkala och orättvisa. Under programperioden genomförs, tillsammans med samarbetspartner, arbete för att förbättra mödrars och barns tillgång till mödravård och förebyggande hälsovård. Detta sker utifrån kunskapen om att de viktigaste indikatorerna för hälsa hos en befolkning i ett land är barnadödlighet, mödrahälsa och förväntad medellivslängd.

I samverkan med kyrkor och kyrkorelaterade organisationer fokuseras på innovativa metoder för förebyggande och uppsökande hälsovård, exempelvis genom att utveckla modeller för förbättrad barn- och mödrahälsa. Utbildningsinsatser på olika nivåer är en viktig del i kapacitetsstärkningen för såväl partner som rättighetsbärare.

Svenska kyrkan har möjlighet att påverka såväl i samhälle som i kyrka för att uppnå en strukturell förändring av attityder kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Det kräver samverkan med kyrkor och kyrkorelaterade organisationer för stärkt teologisk reflektion kring SRHR och medvetenhet kring religionens roll för SRHR. Det betyder även utökad samverkan mellan Svenska kyrkan och globala ekumeniska nätverk för att öka kapaciteten hos lokala kyrkor och stärka religiösa förändringsaktörer i att främja förståelse av SRHR och motverka skadliga kulturella och religiösa praktiker samt förståelse av SRHR.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			9(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Som kyrka förespråkar vi ett rättighetsperspektiv på sexuell och reproduktiv hälsa, vilket vi uppfattar som avgörande för att människors egenmakt över sina kroppar, sexualitet och liv ska kunna stärkas. Svenska kyrkan vill förbättra förutsättningarna för rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa för människor som lever i utsatthet, och betonar särskilt unga människors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa.

Svenska kyrkan har utifrån arbete med hiv erfarenhet av att utmana politiska och religiösa ledare som bevarar eller försvarar diskriminerande handlingar, skadliga normer och praktiker. Det vill vi fortsätta göra tillsammans med partnerorganisationer. Vi vill öka kunskapen kring hiv-prevention, motverka stigmatisering och diskriminering av hiv-positiva människor. Detta gör vi genom att samverka med partnerorganisationer och kyrkor som arbetar tillsammans med människor som lever med hiv för rätten till vård, stöd, omsorg och gemenskap.

Samarbetspartner: Samarbetskyrkor, teologiska utbildningsinstitutioner, andra akademiska institutioner, globala och regionala ekumeniska nätverk, SRHR-nätverk, hiv-positivas nätverk, media, samt beslutsfattare i regeringar och parlament, interstatliga organisationer (FN, EU).

- **Genusrättvisa och jämställdhet**

Kvinnor och män har förbättrade förutsättningar och möjligheter till jämställt deltagande, röst och ledarskap i kyrka och samhälle.

Vi är alla skapade till Guds avbild med lika värdighet och rättigheter och av det följer att vi tror på en jämställd gemenskap som bryter gränser och fördelar ledarskap och ansvar på ett rättvist sätt mellan könen. I både kyrka och samhälle råder en ojämn genusfördelning när det gäller jämställt deltagande och ledarskap i samhällens och kyrkans utveckling. Mångfald i ledarskapet berikar. Kvinnors och mäns olika erfarenheter och perspektiv bidrar till att skapa dynamik i organisation och verksamhetsutveckling. Vi vill främja ett genusmedvetet ledarskap i den egna organisationen, i kyrkor och partnerorganisationer genom att tillsammans erbjuda mötesplatser för reflektion och erfarenhetsutbyte omkring genus och makthierarkier. Nätverk som bidrar till att uppmärksamma genusrättvisor och som arbetar med öka kvinnors ledarskap och delaktighet i kyrkor och samhällsprocesser ska få ökat stöd. Vi vill arbeta med män och kvinnor som är och vill vara förändringsaktörer i detta sammanhang.

Människors rätt till kroppslig och sexuell integritet i kyrka och samhälle har stärkts.

Vi ser varje människa som en avbild av Gud med rätt till ett liv i värdighet och till grundläggande rättigheter såsom de uttrycks i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Vi motsätter oss därför all form av förtryck eller ojämlikhet som hindrar kvinnor och flickor att leva i säkerhet och frihet. Vi vill verka för att ledare och medarbetare i kyrkor och kyrkorelaterade organisationer agerar kraftfullt mot sexualiserat och könsbaserat våld. I de sammanhang Svenska kyrkan stödjer konkreta insatser ska frågan också adresseras strukturellt. Vi vill lyfta denna fråga och driva den lokalt, nationellt, regionalt och internationellt.

Denna fråga är viktig att driva på global nivå såväl som på regional och nationell nivå tillsammans med samarbetspartner. Den finns i alla kontexter och berör kvinnor, flickor, pojkar och män. Frågan blir som mest akut i krig och konfliktsituationer där sexuellt våld mot kvinnor alltid utgör en del av krigsstrategin. Vi ser att kyrkor och andra religiösa företrädare har en normgivande roll i detta sammanhang. Vi vill stödja förändringskrafter, koalitioner och

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			10(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

nätverk som agerar för att stoppa det sexuella och könsbaserade våldet. Vi vill särskilt stödja insatser som handlar om att stärka kvinnors rätt till kroppslig och sexuell integritet.

Samarbetspartner: Samarbetskyrkor, globala och regionala ekumeniska nätverk, nätverk för kvinnligt ledarskap, kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer, teologiska utbildningsinstitutioner, andra akademiska institutioner, nätverk mot genusbaserat våld, regeringar och parlament, media, interstatliga organisationer.

- **Hållbar försörjning**

Människor som lever i utsatthet har rätt till grundläggande trygghet och har stärkt social och ekonomisk egenmakt.

Guds skapelse förnyas ständigt. Människan är skapad med kreativitet och vilja till förändring, men hindras av maktstrukturer att fullt ut få delta som samhällsmedborgare och som delaktiga i arbetet med att skapa en hållbar ekonomisk och social utveckling. Vår förståelse av den globala utvecklingen idag är att människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer drabbas av de negativa konsekvenserna och löper risk att inte få ta del av förbättringarna. Det handlar om människor som saknar skyddande strukturer och grundläggande ekonomiska förutsättningar, vilket ger en hög sårbarhet för variationer och kriser och en avsaknad av förmåga och stöd att begränsa och hantera dessa. Dessa två sidor utgör därför de problemområden som vårt arbete med hållbar försörjning måste riktas in på. En ökad grundtrygghet, som en konsekvens av minskad sårbarhet, och en ökad ekonomisk och social egenmakt, som en konsekvens av en förbättrad förmåga att skapa möjligheter och dra nytta av dem, utgör målen för vår verksamhet inom detta område.

Grundtrygghet handlar om människors grundläggande behov och rättigheter: rätten till mat, vatten hälsa, social trygghet etc. Det handlar om en stabilitet som gör att människor dels kan tillgodogöra sig möjligheter, dels klara av kriser och katastrofer av olika slag. Riskhantering, riskreducering och hållbarhet blir därför centrala begrepp i all analys av insatser för att minska sårbarhet för en ökad grundtrygghet. Fortfarande går mer än 800 miljoner människor i världen hungriga, vilket innebär att stödet till samarbetspartners arbete för hållbar livsmedelstrygghet och jordbruksutveckling är fortsatt centralt för att stärka människors trygghet och egenmakt.

Under programperioden sker tillsammans med berörda samarbetspartner ett systematiskt arbete med att samla information och utvärdera de integrerade utvecklingsprogrammets resultat med avseende på hur dessa program utifrån ett rättighets- och genusperspektiv främjar människors grundläggande ekonomiska och sociala trygghet och egenmakt. Vi vill också tillsammans med samarbetspartner och nätverk bilda opinion och policydialog för att stater inrättar grundläggande sociala trygghetssystem som kan stärka fattiga människors köpkraft och skydda dem mot finansiella och klimatrelaterade risker.

För att stärka människors, inte minst kvinnors, ekonomiska och sociala egenmakt fokuseras värdekedjor och breda samarbeten med privata marknadsaktörer, där syftet är att ge människor möjlighet att bli delaktiga i lokalt förädlade ekonomiska produktionsprocesser. Svenska kyrkan har idag ett antal partner som deltar i värdekedjeutveckling men området är utvecklat.

Svenska kyrkan har ett tydligt mervärde utifrån den erfarenhet som vi som organisation bär på genom mångårigt arbete kring mikrofinans, entreprenörskap, rättvis handel och

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			11(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

inkomstgenererande projekt. Här handlar det om att utifrån dessa erfarenheter och lärdomar koppla ihop och finna synergier, till exempel genom att länka insatser till företag som är bärare av nya gröna tekniker eller att på ett tydligare sätt än tidigare koppla inkomstgenererande projekt till marknadsanalyser. Det handlar också om att bättre länka konsumentarbetet i Sverige, med fokus på rättvis handel, sparande och investeringar, till det finansiella och kapacitetsutvecklande stöd som ges till fairtradeproducenter i programländerna.

Samarbetspartner: Kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer, Lutherska världsförbundet, ACT-alliansen, Aprove, Kyrkornas världsråd, regionala och nationella forum och nätverk, ekumeniska nätverk, teologiska utbildningsinstitutioner, andra akademiska institutioner, företag, media, regeringar och parlament, interstatliga organisationer.

- **Fred och försoning**

Människor har fått ökad trygghet, möjlighet och egenmakt att hantera konflikter och delta i freds- och försoningsprocesser.

Fredsarbetet är ett kärnuppdrag för kyrkan och som Jesu efterföljare är vi sända att bygga fred. Svenska kyrkans internationella arbete har en holistisk syn på fred. Rättvis tillgång till grundläggande basbehov och rättigheter som mat och vatten, boende, hälsa och utbildning är grundelement i en fredskultur. Att stärka människors trygghet, möjligheter och egenmakt att utkräva sina mänskliga rättigheter är en viktig del i arbetet för fred.

Försoning är en integrerad del av fredsbyggandet. Utan försoning nås sällan en hållbar fred. I kristen teologi är försoningstanken ett bärande element. Försoning är att bryta onda strukturer och återställa brustna relationer. När försoning sker återupprättas mänsklig värdighet. Försoning kommer till stånd som en medveten, ömsesidig handling mellan människor som respekterar varandras erfarenheter. Försoning kan aldrig påtvingas, utan sker utifrån människors egen vilja.

Här finns ett viktigt arbete att utföra så att religionen kan bli en kraft för fred, försoning och utveckling. I detta arbete finns Svenska kyrkan redan, där partner i olika delar av världen står i ett arbete med religionsdialog och interreligiöst samarbete för fred. Samtidigt finns behov att förstärka och bättre koordinera, utvärdera och lära av denna typ av insatser. Vi kommer under perioden att särskilt stärka det Svenska Teologiska Institutet (STI) i Jerusalem som ett nav och centrum i religionsmötesmetodologi.

Erfarenheter visar att *kvinnor* har en central roll i dialogarbetet där de skapar nätverk och relationer. De är viktiga aktörer för fred, som främjar byggandet av en fredskultur. Ett viktigt redskap i arbetet för ett ökat och jämlikt deltagande av kvinnor i konflikttransformation är FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Resolutionen är banbrytande då den tydligt visar att kvinnors deltagande och inflytande i freds- och säkerhetsprocesser inte enbart är en ”genusfråga”. Istället är det en förutsättning för att nå hållbar fred och säkerhet.

Bristande respekt för människors grundläggande värde och mänskliga rättigheter hänger ofta samman med användning av våld. När människors grundläggande värde och rättigheter inte respekteras finns inga hinder för användandet av våld. Bland grundorsakerna till många väpnade konflikter finns kränkningar av mänskliga rättigheter. Allt arbete som relaterar till konflikter måste därför ta hänsyn till brott mot de mänskliga rättigheterna och diskriminering.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			12(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Vi vill främja ett integrerat arbetssätt i förhållande till fred och mänsklig säkerhet. Vi har erfarenhet av studier som visar att människor i utsatta situationer inte själva skiljer på kortsiktig fysisk säkerhet och långsiktiga försörjningsfrågor. De visar också att människor även i de mest utsatta situationer prioriterar att kunna behålla sin värdighet – ibland till och med före överlevnad. Svenska kyrkans arbete med psykosociala frågor i det humanitära arbetet är en nyckelkomponent i den helheten.

På den globala nivån vill vi stärka den samlade ekumeniska policydialogen i olika fredsprocesser genom Kyrkornas världsråds och Lutherska världsförbundets konsultativa status i FN-organ, med placering av kontor både i Genève och New York. Vi vill särskilt fokusera på frågor om vapenhandelns inverkan på lokala och nationella konfliktsituationer och bidra till en minskad spridning globalt av olika typer av krigsmateriel.

Samarbetspartner: Samarbetskyrkor, Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, ACT-alliansen, regionala och nationella ekumeniska nätverk, Svenska Teologiska Institutet, fredsnätverk, teologiska utbildningsinstitutioner, andra akademiska institutioner, media, regeringar, parlament och interstatliga organisationer.

4.3 Det humanitära uppdraget

Det humanitära imperativet, det vill säga rätten och skyldigheten att bistå människor i nöd, anbefaller oss att rädda liv och lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet i akuta situationer. Detta ska alltid ses som det mest grundläggande av uppdragen för människors rätt till liv. Det humanitära imperativet och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende är styrande i detta arbete.

I akuta situationer är fokus initialt att tillgodose grundläggande fysiska och psykosociala behov. Samtidigt är det övergripande målet att bidra till snabb återhämtning, så att de drabbade människorna kan stärka sitt välbefinnande och återgå till normalt liv och försörjning så snabbt som möjligt, samt att bidra till att förebygga att krissituationer återuppstår. Det blir därmed nödvändigt att se bortom det mest akuta och de mest basala behoven och se hur både kortsiktiga och långsiktiga behov samverkar.

I arbetet med att skapa förutsättningar för återhämtning och försörjning är ett aktivt deltagande av den drabbade befolkningen en nödvändig komponent. Ett aktivt deltagande och lokalt ägarskap är grundläggande beståndsdelar i det psykosociala förhållningssätt som Svenska kyrkan arbetar med i sina humanitära insatser. Ett psykosocialt förhållningssätt innebär att de humanitära insatserna, förutom att tillgodose fysiska behov, utifrån ett holistiskt perspektiv på människors välbefinnande även ska möta de sociala och psykologiska behov som uppstår när en katastrof inträffar. Förhållningssättet ser till människors egna resurser och egen förmåga att hantera situationen och återhämta sig.

Målet är att drabbade människor ska återfå hopp, värdighet, psykiskt och socialt välbefinnande och en känsla av normalitet. Det psykosociala förhållningssättet ska så långt som möjligt vara en integrerad del av alla komponenter i en humanitär insats, det vill säga ta hänsyn till människors psykiska och sociala behov och möjligheter i utformningen av hela insatsen. Svenska kyrkans specialkompetens i det psykosociala arbetet är viktig inom ACT-sammanhanget.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			13(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Samarbetspartner: ACT- alliansens medlemsorganisationer, Lutherska världsförbundet samt nätverkande med andra humanitära aktörer internationellt och nationellt.

5 Hur vi arbetar

Svenska kyrkan samverkar med kyrkor, kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer, nätverk och andra organisationer inom kyrkosamverkan, humanitärt arbete, långsiktigt utvecklingssamarbete samt policydialog och påverkansarbete.

5.1 Vår roll i civilsamhället

Teologin och erfarenheter av att vara både kyrka och utvecklingsaktör, samt de perspektiv samarbetspartner förmedlar, utgör grunden för Svenska kyrkans internationella arbete. Vi kan ha olika roller och tala olika språk i de skilda sammanhang vi befinner oss i och har tillgång till.

Vi vill stärka människors tro på sina egna förmågor och att i gemensam reflektion och handling organisera sig med andra för friare, rättvisare och mer hållbara samhällsgemenskaper och kyrkor och för att uppnå de övergripande policymål som vi har formulerat. Det innebär att vi ser en tydlig roll för kyrkor och kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer i arbetet med att stärka människor som aktiva deltagare i kyrkorna och som rättighetsbärare och medborgare i samhället. Människor har rätt till inflytande och deltagande i kyrkornas gemenskaper och som medborgare i relation till den lokala och nationella samhällsutvecklingen. De grundläggande principerna i ett rättighetsbaserat arbete, det vill säga deltagande, icke-diskriminering, öppenhet och ansvarsutkrävande, är fullt relevanta i både kyrkor och samhälle och harmonierar väl med en teologisk uttolkning som tar ställning för människor som lever i utsatthet och för det som främjar deras framtidshopp.

Vi menar att kyrkor, ekumeniska nätverk och andra utvecklingsorganisationer kan bidra till att demokratisera samhällen, själva vara modeller för en demokratisk kultur, öka respekten för mänskliga rättigheter, göra beslutsfattare tillgängliga och ansvariga inför sina medborgare och bidra till en bärkraftig ekonomisk och social utveckling. Samtidigt bestämmer kontexten/sammanhanget vad som är möjligt att göra. I vissa länder och sammanhang kan man bara arbeta med att stärka och organisera människor omkring deras rättigheter eftersom ett aktivt påverkansarbete gentemot beslutsfattare och myndigheter kan vara förenat med livsfara. I andra länder är det fullt möjligt att jobba utifrån alla principerna, inklusive policydialog och opinionsbildning. Oavsett hur sammanhanget ser ut vill Svenska kyrkan bidra med mötesplatser, erfarenhetsutbyten och kapacitetsstärkande åtgärder för att samarbetspartner i ännu större utsträckning kan bli dynamiska civilsamhällesaktörer som förändrar kyrkor och samhällen i en positiv riktning.

Partnersamverkan

Svenska kyrkan arbetar alltid med lokala samarbetspartner. Många av partnerrelationerna är långsiktiga och karaktäriseras av en samverkan som syftar till förändring medan andra relationer, inte minst till olika kyrkor, karaktäriseras av pågående relationer och öppna processer för utbyten och lärande. Svenska kyrkans partnerskap definieras i *Riktlinjer för partnersamarbete inom Svenska kyrkans internationella avdelning*.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			14(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Vi samverkar alltid med kyrkor och samarbetspartner i det internationella arbetet och utför begränsat eget operativt arbete i de sammanhang där partner verkar. Dock är vi aktiva i stärkandet av det civila samhället genom kapacitetsstärkande av kyrkor, organisationer och aktörer. Vi har även ett uppdrag från samarbetspartner att agera operativt i form av policydialog och påverkansarbete gentemot beslutsfattare i Sverige och EU och genom att stödja gemensam analys för en mer effektiv policydialog.

Globala ekumeniska nätverk och allianser

På den globala nivån vill vi arbeta strategiskt genom ekumeniska allianser för gemensam teologisk reflektion och social förändring.

Kyrkornas världsråd (KV) och ACT-alliansen främjar samverkan mellan kyrkor. ACT-alliansen är genom sina medlemmar en av de största allianserna av trosbaserade aktörer i humanitärt arbete, långsiktigt utvecklingssamarbete och policyarbete. KV verkar för enhet och samverkan mellan kyrkor och erbjuder mötesplatser där kyrkliga aktörer kan mötas till fördjupad reflektion och formulera gemensamma svar på globala utmaningar. LVF är gemenskapen av lutherska kyrkor med en särskild betoning på globalt diakonalt utvecklingssamarbete. Alla tre har ackreditering till FN, med kontor i New York och i Genève. Det ger unik möjlighet att med andra kyrkor och kyrkorelaterade organisationer driva viktiga frågor och länka lokalt, nationellt och globalt. Det är viktigt att se den världsvida kyrkan som det sammanhang där Svenska kyrkan tillsammans med andra kyrkor kan åstadkomma förändring på en global, internationell nivå där vi som enskild aktör inte själva kan uppnå samma resultat.

Genom medlemskap i KV, LVF och ACT ges möjlighet att genom pastoral utveckling stärka grundförutsättningarna för det arbete som kyrkor och andra kyrkorelaterade organ bedriver på regional och nationell nivå.

ACT-alliansen samlar över 130 kyrkor och kyrkorelaterade utvecklingsorganisationer världen över. Den gemensamma identiteten och samhörigheten i detta globala nätverk ska synliggöras i mer effektiv kommunikation och genom förstärkt samordning och programmering i ACT-alliansen nationella och regionala forum. ACT-alliansen har också en stor potential i att bli en globalt ledande civilsamhällesallians i frågor som handlar om effektivt bistånd, klimatarbete och andra viktiga utvecklingsfrågor.

Våra mandat

Svenska kyrkan samverkar med partner inom kyrkosamverkan, långsiktigt utvecklingssamarbete, humanitära insatser samt policydialog och opinionsbildning. Vi strukturerar arbetet inom program som är målstyrda, där mandaten samverkar.

Dokument som relaterar till denna sektion: Riktlinjer för Svenska kyrkans humanitära insatser, Riktlinjer för utvecklingssamarbete, Riktlinjer för policydialog, Riktlinjer för engagemangsarbete.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			15(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

5.2 Program och verksamhet 2014-2017

Svenska kyrkan planerar och organiserar huvuddelen av den internationella verksamheten inom program⁴. Programmen är våra verksamhetsplaner som skrivs på fyra år, vilket innebär att strategin, målen och planerna gäller i fyra år och att vi under det fjärde året *reviderar* planeringen genom att vi genomför partnerkonsultationer och drar erfarenheter av analyser och utvärderingar. Program är ett sätt att strategiskt samla, strukturera, organisera och målstyra den verksamhet som vi menar bidrar till de övergripande policymålen. Programmens innehåll och målsättningar utformas efter kontexten och de förutsättningar som råder för verksamheten i det sammanhanget.

Nedan följer en översiktlig presentation av programverksamheten 2014-2017:

- Region- och landprogram (ett flertal)
- Program för globala ekumeniska allianser
- Program för global policydialog
- Program för humanitära insatser
- Program för kunskapsfördjupning, engagemang och vänrelationer

Dessa fem program har ingen inbördes ordning eller hierarki utan ska ses som ett sätt att programmera olika *typer* av verksamhet.

▪ **Region- och landprogram**

För att nå förändringar inom de policyområden som Svenska kyrkan valt att fokusera på samarbetar vi aktivt med samarbetspartner och stödjer verksamhet i Latinamerika, Karibien, Afrika, Mellanöstern, Nordafrika och Asien. Verksamheten planeras inom fyraåriga program och omfattar följande uppdrag: kyrkosamverkan, utvecklingssamarbete, policydialog i specifika frågor samt humanitära insatser.

Målsättningar för arbetet inom landprogrammen styrs av och relateras till de övergripande policymålen som tecknats under avsnitt 4.2. Målsättningarna är dock kontextuellt formulerade, vilket innebär att vilka policymål man relaterar till varierar mellan landprogrammen i förhållande till den specifika kontexten.

I samverkan med kyrkor och andra religiösa aktörer vill vi stärka den generella teologiska reflektionen och uppdraget att holistiskt verka för mission och diakoni (se övergripande policymål för pastoral utveckling under avsnitt 4.2).

Genom samverkan med partner inom *långsiktigt utvecklingssamarbete* vill Svenska kyrkan bidra till förbättringar inom våra prioriterade policyområden: hälsa, genusrättvisa och jämställdhet, hållbar försörjning och fred och försoning. Syftet är att arbeta med grundorsaker till orättvisor och fattigdomsproblem.

Utvecklingssamarbetet är långsiktigt och syftar till att bidra till hållbara och inkluderande samhällen för att skapa tro på framtiden och den egna förmågan. Med siktet på en hållbar framtid är därför barn och unga en viktig och prioriterad målgrupp för hela Svenska kyrkan, inklusive den internationella verksamheten.

⁴ Program är ett vedertaget begrepp för att samla ett antal aktiviteter och insatser inom ett verksamhetsområde som bidrar till att fylla gemensamma mål som man där identifierat.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			16(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Vi vill bidra till att förbättra resultaten för barn, unga och människor i utsatta situationer eller i risksituationer samt inom de policyområden som vi prioriterat: hälsa, genusrättvisa, försörjning samt fred och försoning. För att nå resultat inom dessa områden måste ett genomgående tema vara ett aktivt och inklusivt medborgarskap. Det är ett sätt att klargöra att ett utvecklingsarbete alltid måste omfatta ett stärkande av människors organisering i samhället, oavsett om människor är formella medborgare eller inte. Ett aktivt och inklusivt medborgarskap inkluderar ett rättighetsbaserat arbetssätt.

Med den samhällsutveckling som nu råder kommer Svenska kyrkans internationella arbete, liksom andra aktörer i civilsamhället, att bli en bredare utvecklingsaktör. Vi har många olika mandat som samverkar och historiska erfarenheter som vi ska förvalta och utveckla väl.

En viktig aspekt av att vara en utvecklingsaktör är att aktivt initiera analyser och studier, att lära av den verksamhet som vi och samarbetspartner genomför samt att sätta upp gemensamma mål för det ansvar vi tar tillsammans. Långsiktiga relationer och partnerskap ger förutsättningar för att stärka kyrkor och andra civilsamhällesaktörers roll på den lokala, nationella, regionala och globala nivån. Genom att tillsammans driva frågor om förändring av grundorsaker och rättighetskränkningar gentemot makthavare, beslutsfattare och andra som har makt och ansvar i frågorna kan en varaktig förändring uppnås. Svenska kyrkans internationella arbete vill bedriva en kvalitativ och välgrundad *policydialog* för att påverka lokala, regionala och globala beslutsfattare att utforma en utvecklingspolitik som stärker människors värdighet och grundläggande rättigheter.

Inom ett landprogram ska finnas beredskap för att kunna utvidga verksamheten till att omfatta en temporär humanitär insats, liksom att kunna länka denna till en mer långsiktig insats där förutsättningar finns.

▪ **Program för globala ekumeniska allianser**

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och vill vara en aktiv medlem för att stärka ekumeniska globala allianser och tillsammans med dem bidra till att kyrkor blir inklusiva och hållbara och verkar för fred, rättvisa och gemenskap.

För både Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF) gäller att vi under perioden vill fokusera samarbetet inom de policyområden som anges ovan. Det innebär att verksamhet ska stödjas och följas upp utifrån deras bidrag till de övergripande policymålen för den internationella verksamheten.

Under perioden vill vi fokusera på KV:s uppdrag som samlade kraft för medlemskyrkor, inom till exempel teologisk reflektion, stärkande av kvinnors röst och ledarskap samt interreligiösa dialogför fred och försoning. KV:s och ACT-alliansen unika ingång i FN-systemet, inte minst genom det globala ekumeniska FN-kontoret i New York, är särskilt viktigt och bidrar till att stärka KV:s och ACT:s röst för kyrkorna i viktiga globala rättvisefrågor som till exempel SRHR, hiv-prevention, vapenhandel, mänskliga rättigheter, klimatfrågan, millenniemålen och nationella och regionala fredsprocesser. KV:s generalförsamling som hålls hösten 2013 i Busan, Sydkorea kommer att leda till ny strategi för KV.

Under perioden vill vi i relation till LVF fokusera på de globala program som handlar om att stärka de lutherska kyrkornas teologi och utbildning, organisationsstärkning samt ledarskaps-

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			17(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

och genderfrågor. LVF har också en unik möjlighet att skapa ett högprofilerat lobbyarbete i mänskliga rättigheter genom att länka lokala alternativrapporteringar från LVF/DWS fältkontor till UNHCR och FN:s råd för mänskliga rättigheter. Lokalt och nationellt samverkar vi med LVF/DWS i humanitärt arbete och långsiktigt utvecklingssamarbete, där vi vill stärka partnerdialog och uppföljning med avseende på resultat effekter av DWS landprogram. Under perioden ser vi det som särskilt viktigt att fokusera på arbetet med att stärka kopplingen mellan humanitära insatser och långsiktigt utvecklingssamarbete.

Under perioden kommer vi även att satsa resurser på att stärka lokala och regionala ACT-forum och ACT:s kapacitet och samordning av den globala och regionala policydialogen i frågor som rör klimatet och millenniemålen efter 2015. Vi kommer också att verka för att Aprovech så smidigt som möjligt ska bli integrerat i ACT-alliansen.

Den tematiska programverksamheten på KV, LVF och ACT ger både en bredd och fördjupning på den globala nivån som spänner över många kyrkor och partner och som förstärker Svenska kyrkans arbete i region och landprogram.

▪ **Program för global policydialog**

Vi kommer i samverkan med regionala och globala nätverk och ekumeniska organisationer bedriva påverkansarbete i några globala frågor som på sikt är helt avgörande för effektiv fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Dessa frågor är av gränsöverskridande och global karaktär och kan inte reduceras till enbart nationella eller regionala frågor. Kombinationen av strategiska samarbeten och allianser å ena sidan och evidensbaserade studier och analyser å den andra, ökar möjligheterna att åstadkomma påverkansresultat. Inom programmet formuleras ett antal övergripande globala policy- och påverkansmål som styr verksamheten den närmaste treårsperioden.

I landprogrammen bedriver Svenska kyrkan tillsammans med samarbetspartner nationella och regionala policydialogfrågor som identifierats av partner eller i lokala och regionala ACT-forum. Det arbetet kompletteras av policydialog och påverkansarbete på den globala nivån, EU- och Sverigenivån för att påverka policyskapandet i viktiga globala utvecklingsfrågor, som exempelvis klimatfrågan och FN:s millenniemålsagenda efter 2015. För att påverka den agendan behöver vi samverka med andra nätverk och allianser, främst de ekumeniska, men också i större nätverk i civilsamhället. De ekumeniska organisationerna har ingångar i FN-systemen och kan koppla lokala erfarenheter till den globala policyskapande nivån i FN. De globala policymålen inom programmet styrs av och relateras till de övergripande policymålen som beskrivits under avsnitt 4.2.

För att uppnå de globala policydialogmålen behöver Svenska kyrkans internationella arbete tillsammans med andra aktörer underbygga arbetet med egna analyser av den verksamhet som vi tillsammans med partner står i, men också relatera till aktuell forskning och andra aktörers erfarenheter. Det blir därför viktigt att dra nytta av de erfarenheter som görs i relation till den landprogrammerade verksamheten. Opinionsbildning är en del i förändringsarbetet för att skapa ett tryck på beslutsfattare att agera i de globala policyfrågorna och för att påverka attityder och ställningstaganden i kyrka och samhälle. Vi kommer att arbeta med olika metoder för att få engagerade i Svenska kyrkan, inte minst unga, att aktivt delta i opinionsbildningen omkring de globala policy- och påverkansmål som identifierats för detta program.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			18(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

▪ **Program för humanitära insatser**

Svenska kyrkan har ett mandat att rädda liv och lindra nöd i akuta humanitära situationer. Detta uppdrag sker genom humanitära insatser som primärt samordnas inom ACT-alliansen, men även utförs i samarbete med andra partner. Målen för arbetet inom programmet styrs av och relateras till de övergripande principer som tecknats under avsnitt 4.3.

Det *humanitära arbetet* bedrivs utifrån internationella standards och principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende i det humanitära biståndet.⁵ Alla humanitära insatser syftar till att säkerställa människors grundläggande rättigheter och upprätthålla värdighet i situationer där människor är extremt utsatta och sårbara. De humanitära principerna är icke förhandlingsbara, vilket innebär att humanitärt bistånd enbart ska ges på grundval av behov. I interna målkonflikter ska de humanitära principerna ha företräde. Svenska kyrkans humanitära bistånd ska vägledas av principerna om Gott humanitärt givarskap (GHD) och av partnerskapsprinciperna om respekt, öppenhet, resultatorientering, ansvar och komplementaritet.⁶

Svenska kyrkan ska ha beredskap att bistå med insatser i akuta situationer, primärt i Svenska kyrkans programländer men även i särskilda fall i länder där Svenska kyrkan inte har ett tidigare samarbete. Denna möjlighet måste finnas för att kunna svara upp mot akuta behov i svåra nödsituationer. När det gäller utdragna kriser och konfliktsituationer i något av Svenska kyrkans programländer så kan humanitära insatser initieras. Dessa ska då tydligt kopplas till pågående långsiktiga insatser i landet eller i regionen, samt i relevanta fall till påverkansinsatser. I händelse av sådana insatser ska det dock redan från start planeras för hur insatsen ska avslutas alternativt övergå i det pågående utvecklingsarbetet.

▪ **Program för kunskapsfördjupning, engagemang och vänrelationer**

Den internationella verksamheten har som uppdrag att utgöra ett stöd och en samordning för församlingars och stifts engagemang i internationella frågor. Under detta program vill vi utveckla en supportfunktion och arbeta på ett nytt sätt med stöd, kontakt och engagemang inom Svenska kyrkan.

Vi behöver fortsatt arbeta med att vidmakthålla det stora engagemang som finns bland frivilliga för Svenska kyrkans internationella arbete och samtidigt öka kontaktytorna med anställda och förtroendevalda i syfte att integrera det internationella arbetet i församlingarnas och stiftens egna verksamhetsplaner, budgetar och insatser. Alla nivåer i Svenska kyrkan bär ett gemensamt ansvar för Svenska kyrkans internationella arbete. Vi kommer att formulera tydliga målsättningar inom programmen som siktar på att öka informationen och höja kunskapen om det internationella arbetet för alla inom Svenska kyrkan.

Inom *pastoral utveckling* vill vi göra det möjligt för människor i Sverige och i våra partnerkyrkor att dela erfarenheter omkring tro och liv. En särskild stödfunktion för stift och församlingar kommer att inrättas på den internationella avdelning med syfte att utveckla former för delande, rådgivning och samordning av de vänrelationer som idag bärs av nationell nivå, stift- och församlingsnivå. Stödfunktionen ska agera i samverkan med stiftskanslierna och utgöra ett stöd för deras arbete med att främja internationell mission och diakoni i

⁵ Röda Korsets uppförandekod för det humanitära arbetet.

⁶ Principles of Partnership (Global Humanitarian Platform, 2007) ACT Alliance Accountability Framework <http://www.actalliance.org/resources/policies-and-guidelines/act-quality-accountability-framework>

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			19(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

församlingarnas liv. Vi kommer också under perioden undersöka möjligheten att även omvandla en del av de projekt och insatser som nationell nivå har ansvar för till vänprojekt som stift och församlingar kan få en tydligare relation till.

6. Ansvar och kvalitet

6.1 Kvalitetetsåtaganden

Svenska kyrkan har genom sina åtaganden inom ansvar och kvalitet (se Accountability Framework) angett hur vi ser på rättighetsbärares roll, vår egen roll, våra partners roll samt övriga intressenter som påverkar vårt arbete. Vi ämnar arbeta med principer om deltagande, öppenhet och ansvarstagande och ansvarsutkrävande på ett brett sätt.

Vi vill ge våra intressenter, särskilt våra samarbetspartner, ökade möjligheter att på ett strukturerat sätt bli informerade om och ha synpunkter på vårt uppdrag och vårt sätt att arbeta. Vi vill skapa en fördjupad partnerdialog om detta och även i relation till frågor om hur samarbetspartner relaterar till och arbetar med rättighetsbärarna som omfattas av deras verksamhet. Ansvar och kvalitet ska vara en naturlig komponent och ett aktuellt samtalsämne i allt vi gör.

En hållbarhetsdimension måste finnas i allt vi företar oss. Ett hållbarhetsperspektiv ingår som en naturligt integrerad del i alla projekt- och partnerinsatser. Det är vårt ansvar att förvalta resurser på ett hållbart och effektivt sätt. Vi kommer också under perioden att sätta upp tydliga målsättningar för hur vår egen klimatpåverkan kan minskas. Det sker i samarbete med övriga avdelningar på kyrkokansliet.

6.2 Metoder

Svenska kyrkans internationella arbete vill göra ”rätt saker på rätt sätt”, inte minst för att vi har ett ansvar både gentemot de vi avser att stödja och stärka samt de som gett oss förutsättningar och medel för detta. Att göra rätt saker på rätt sätt kräver en ständig analys av vad vi gör, varför och hur, till exempel hur vi har tagit hänsyn till miljökonsekvenser, bedömt konfliktkonsekvenser eller låtit ett genusperspektiv finnas med i bedömningen av arbetet. Det handlar också om större perspektiv och förhållningssätt, som till exempel hur väl våra samarbetspartner har integrerat ett rättighetsbaserat arbetssätt i sin verksamhet. Ett rättighetsbaserat arbetssätt innebär att vi vill utmana oss själva och våra partner att arbeta med principer om öppenhet, deltagande, icke-diskriminering, ansvarsutkrävande och koppling till MR-ramverken.

Vi ser mänskliga rättigheter, och det internationella systemet som inramar dem, som styrande i arbetet. För oss innebär det en glidande process, som är kontextbunden, från att arbeta med deltagande och stärkande av individer och samhällen (empowerment) till att öppet adressera och kräva ansvar från beslutsfattare i förhållande till strukturella grundorsaker.

En viktig del av ett rättighetsbaserat arbetssätt är att göra en intressentanalys, dels för att anta ett rättighetsbäarperspektiv men också för att identifiera hur vi strukturellt kan bidra till att lösa problemen genom att samverka med eller påverka skyldighetsbärare. Här måste vi göra gemensam sak med andra civilsamhällesaktörer för att tillsammans åstadkomma förändring för de som befinner sig i de mest utsatta situationerna.

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			20(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Inom verksamheten är följande rättighetsbärare särskilt prioriterade: barn och unga, flyktingar, internflyktingar och andra som på grund av olika skäl migrerar. Dessa vill vi inkludera i ett perspektiv om globalt medborgarskap, där allas röst och rätt skall tas tillvara.

Kapacitetsstärkning används som ett led i ett rättighetsbaserat arbete samt i relation till ansvar och kvalitet. Vi vill även tillsammans med partner utveckla kapacitet inom de policyområden vi verkar inom. Här formuleras egna mål för Svenska kyrkans internationella arbete, men också särskilda kapacitetsstärkande mål tillsammans med partner utifrån en ansats om ett kontinuerligt lärande.

6.3 Resultat

Vår omvärldsanalys baseras på en analys av politiska, sociala, ekonomiska, miljörelaterade och teknologiska faktorer samt rådande legala ramverk, som till exempel MR-ramverken. Lärdomar dras utifrån kontextuella erfarenheter och mer generella erfarenheter. Ambitionen är dock inte att aggregera resultat från en lokal kontext till en annan. Vi menar att de resultat som civila samhällsaktörer bidrar till bäst kan analyseras i relation till en specifik lokal och nationell kontext. Det handlar om att systematisk ta in och åstadkomma lärande så att vi tillsammans med andra aktörer bidrar till positiva långsiktiga effekter och resultat.

Vi vill i första hand bidra till att samarbetspartner når sina mål. Det sker genom ett stärkt partnerskap där ansvar och kvalitet, liksom ett rättighetsbaserat arbetssätt, är viktiga delar för att stärka varandra i partnerskapet. Det är ett ansvar vi har tagit och som finns formulerat i våra åtaganden (Accountability Framework). Vi ska också vara aktsamma på att resurser och makt kan missbrukas och misstolkas, vilket påverkar utfall och resultat, varför vi arbetar med olika instrument för att säkerställa öppenhet och granskning av både oss själva och samarbetspartner.

Resultat mäts i relation till våra egna uppsatta mål, vilka uppnås genom samverkan med samarbetspartner. Vi vill pröva olika metoder för uppföljning och systematisera utvärderingar så att vi bättre kan dela med oss av goda erfarenheter.

I uppföljning och utvärdering följer vi OECD/DAC:s kriterier för uppföljning och utvärdering, samt HAP 2010 Standard för ansvar och kvalitet. Uppföljningen bygger på omvärldsanalysen och vår policyfokusering som det beskrivs i det här dokumentet. Våra PMER⁷-verktyg kommer att delas med samarbetspartner för att säkerställa öppenhet omkring våra processer för handläggning, planering och uppföljning och för att få ett genuint samarbete i alla led. En god planering är förutsättningen för att kunna mäta resultat och bygga kapacitet som leder till förändring på lång sikt.

6.4 Utsända medarbetare

Svenska kyrkan arbetar med olika kategorier av utsända medarbetare. En del är sekonderade till samarbetspartner för särskilda uppdrag och insatser. Flera av dessa medarbetare står också i relation till de vänstift som finns mellan svenska stift och kyrkor i andra delar av världen. Andra medarbetare relaterar till flera partner i ett program och står i relation till lokala ekumeniska nätverk och ACT-forum. Vi kallar dem för Svenska kyrkans regionala representant, alternativt landrepresentant. Ambitionen är att på sikt rekrytera fler regionala

⁷ PMER – Planning, Monitoring, Evaluation, Reporting (planering, uppföljning, utvärdering, rapportering)

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			21(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

representanter för att stärka partners kapacitet i det civila samhället, bidra till ökad region- och landkunskap och förbättra analyser och uppföljning.

Syftet med utsända medarbetare är att få utbyte av erfarenhet, kunskapsuppbyggande och ömsesidig kapacitetsutveckling. Ett annat syfte är att stärka lokala samarbetspartners roll i civilsamhället och fånga upp gemensamma frågor för policydialog och påverkan. På det sättet skapas länkar mellan samarbetspartner och det operativa policydialogarbete i globala utvecklingsfrågor som Svenska kyrkans internationella arbete själv bedriver i relation till beslutsfattare i Sverige, EU och FN. Utbyten sker även genom de relationer som har utvecklats i stift och församlingar.

6.5 Engagemang i Sverige

En grundläggande förutsättning för svenska kyrkans internationella arbete är att förvalta och utveckla det engagemang som finns för internationella frågor bland frivilliga, anställda och förtroendevalda i Svenska kyrkan. Det handlar om att utveckla formerna för ett gemensamt ansvarstagande för det internationella arbetet där också tidigare utsända medarbetares kompetens tas tillvara. Stift och församlingar har också eget internationellt engagemang i form av relationer och andra samarbetsprojekt. På den nationella nivån vill vi stärka vår stödjande roll gentemot stift och församlingar i syfte att bidra med kvalitetssäkring, kunskapsfördjupning och ökat engagemang för det internationella arbetet och tillhörande vänrelationer. I det ingår också att främja en ökad ömsesidighet i utbyte av medarbetare. Vi vill också bidra till kunskap och utbildning om den kvalitetssäkring som det internationella arbetet har genomgått i form av HAP-certifiering.

6.6 Röst i Sverige

Svenska kyrkans internationella arbete vill främja ett aktivt deltagande bland Svenska kyrkans medlemmar i internationella frågor på den lokala och nationella nivån i Sverige. Här vill vi också bygga länkar mellan de internationella frågorna och nationella diakonala frågor i Sverige. Synlighet och deltagande vid arenor, seminarier och andra möten är en viktig komponent för att öka kännedomen om den internationella verksamheten och delge erfarenheter från våra samarbetspartner. På samma sätt bidrar det opinionsbildande arbetet i globala policyfrågor till att synliggöra Svenska kyrkans kompetens i viktiga utvecklingsfrågor. Vi kommer under perioden att stärka synligheten för vår samverkan i ACT-alliansen genom samprofilering av all materialproduktion och alla utspel som berör humanitära insatser, långsiktigt utvecklingsarbete och policydialog.

6.7 Intern styrning och organisation

Inför den kommande programperioden har vi arbetat fram en lednings- och styrkarta med interna målsättningar för det interna kvalitetsutvecklingsarbetet. Det handlar om att effektivt implementera den nya strategiska planen och den fokusering som den omfattar. De interna målsättningarna för ledning och stöd kommer att få följande fyra perspektiv:

1. Partner och intressenter
2. Effekter av vårt arbete
3. Organisation och lärande
4. Finansiering och möjliggörande

DOKUMENT			SIDA
Strategisk plan för den internationella verksamheten 2014-2017			22(22)
UPPRÄTTAT AV	DATUM	DOKUMENTBETECKNING	VERSION
Internationella avdelningen	2013-05-27	Ks 2013/0121	

Till den interna lednings- och styrkartan hör också de åtaganden som Svenska kyrkans internationella verksamhet har tagit på sig inom ramen för ansvar och kvalitet (AF/Accountability Framework). Det är en femårig genomförandeplan för att implementera de kvalitetsinsatser inom verksamheten som vi ålagt oss inom ramen för HAP-certifieringen. Genom de partnerkonsultationer som har genomförts inför den nya programperioden har även partner tagit emot information och deltagit i diskussioner gällande ansvar och kvalitet. Alla åtaganden i AF är grundande i målsättningar för det interna kvalitetsutvecklingsarbetet.

6.8 Stärkt finansiering

Svenska kyrkans internationella arbete, liksom andra aktörer inom civilsamhället, jobbar med ett brett perspektiv på finansiering. Den internationella verksamheten är helt beroende av egen finansiering som bygger på givande, kollekter och kyrkoavgiftsfinansiering. Den finansieringsbasen ligger sedan till grund för ansökningar om medel från institutionella givare som Sida och EU. Under perioden utökas samarbetet med andra tänkbara finansiärer.

Ett viktigt led i ansvarskedjan omkring finansiering är den kvalitetssäkring som sker inom Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRII), men även de åtaganden som har gjorts inom ramen för Accountability Framework.

7. Dokumentets giltighet

Dokumentet är fastställt av nämnden för internationell mission och diakoni den 29 april 2013. Dokumentet är giltigt till och med 2017. En utvärdering och översyn görs under 2015 i samband med att den teologiska grundtexten *En livsbefrämjande tro som vår drivkraft* ses över.